

Kent ve Suç İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme

Harika Uçar Altınışık*

Öz: Günümüzde kentleşmenin yoğunlaşması, siyasal ve ekonomik yapıda yaşanan değişimler, uluslararası sistemde ortaya çıkan yeni dengeler, terör örgütlerinin kentsel alanlardaki planları, göçmen sayılarındaki artış gibi gelişmelerden etkilenen mekân olan kentler sosyal kontrolün azaldığı mekanlara dönüşmektedir. Bu dönüşüme paralel olarak da kentler insanların kendilerini güvende hissetmediği, yaşam kalitesi düşük alanlar haline gelmektedir. Öte yandan, bireylerin yaşadıkları kentlerde kendilerini güvende hissetmeleri en öncelikli talepleri arasında yer almaktadır. Çünkü güvenlik; insanın temel fizyolojik ihtiyaçlarından sonra gelen en önemli ihtiyaçtır. Bu nedenle suç ve güvenlik kavramları, çok eski dönemlerden itibaren pek çok disiplin tarafından incelenen ve pek çok farklı boyuta sahip olan kavramlardır. Ancak küresel dönemde, kentlerde güvenliği tehdit eden unsurların değişiklik ve çeşitlilik göstermesi kentsel mekanlarda güvenlik felsefesinin de yeniden tartışılmasını ve çok boyutlu olarak ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Kent hayatında önemi iyice belirginleşen güvenlik olgusu, günümüz şartlarına göre güncellenen yeni paradigmalarda ışığında kendini yenilemelidir. Bu çalışmada kent ve suç arasındaki ilişki; kentsel suç, güvenli kent, kentsel mekanlarda yaşanan suça maruz kalma ve güvensizlik hissi kavramları bağlamında değerlendirilmek amaçlanmıştır. Bu çalışma, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırmalara uygun bir araştırma yöntemi olan tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: Kentsel Suç, Kentsel Güvenlik, Güvenli Kent

* Öğr. Gör. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Tapu Kadastro Yüksekokulu, TC. 20842246312, harika.ucar@hbv.edu.tr <https://orcid.org/0000-0001-7438-7496>

KAYSEM 12’de (12. Kamu Yönetimi Sempozyumu) sözlü sunumu yapılmış olan “Güncelliğini Yitirmeyen Bir Sorun: Kentsel Güvenlik” başlıklı bildirisinin yeniden düzenlenmiş halidir. (Kıkkale, 2018)

An Assessment on The Relationship of the City and Crime

Harika Uçar Altınışık

Abstract: At the present day, cities, which are affected by developments such as the intensification of urbanization, changes in the political and economic structure, new balances in the international system, the plans of terrorist organizations in urban areas, the increase in the number of immigrants, are transforming into places where social control is reduced. In parallel with this transformation, cities are becoming areas where people do not feel safe and have low quality of life. On the other hand, it is one of the most important demands that individuals feel safe in the cities they live in. Because security; it is the most important need that comes after the basic physiological needs of man. For this reason, the concepts of crime and security are concepts that have been studied in many disciplines since ancient times and have many different dimensions. However, in the global era, the fact that the elements that threaten security in the cities change and diversify necessitates the re-discussion of security philosophy in urban areas and multidimensional consideration. It is clear that security concept in urban life have to replace with new paradigm today. In this study, the relationship between the city and crime; It is aimed to evaluate in the context of urban crime, safe city, exposure to crime in urban spaces and feeling of insecurity. This study is a descriptive study in which the survey model, which is a research method suitable for studies aiming to describe a past or present situation as it is, is used.

Key words: Urban Crime, Urban Security, Safe City

Giriş

İnsanlık tarihinin çok eski dönemlerinden beri suç, bir sosyal problem ve olgu olarak farklı bilim dallarının konusu olmuş ve güncelliğini korumuştur. Buna bağlı olarak da güvenlik ve güvenliğin sağlanmasına yönelik geliştirilen yöntemler insanların yaşamlarını şekillendirmiştir. Önceleri hem iklim şartlarından etkilenmemek hem de güvenlik endişelerinden kaynaklı olarak mağaralarda yaşayan insanlar, yerleşik hayata geçtikten sonra da yaşam alanlarını korumak için farklı yöntemler geliştirmişlerdir. Kentlerin duvarlarla çevrilmesi ve kaleler yapılması gibi (Es ve Ateş, 2004, s.206; Gökulu,2010, s.210). İlk kurulan kentlerde inşa edilen surlar ve kaleler kentlileri dışardan gelebilecek tehlikelere karşı korumuş olsa da surların içindeki alanda da güvende olma isteği yüzyıllardır önemini korumuştur. Günümüz kentlerinde de değişen fırsatlar ve tehditlerle birlikte kentsel alanlarda güvenlik sorunu en önemli sorunlar arasındaki yerini korumaktadır. Güvenlik herkesin kaygısıdır. Bir yerleşim; sakinlerinin güvenliği garanti altına alınmazsa ve suç korkusu azaltılmazsa, gerçek anlamda “yerleşim” olma hakkını elde edemez (Council of Europe, 1992).

Toplumsal hayatta suç ve suçla mücadele eskiden olduğu gibi günümüzde de hala önemini korumakta ve bir problem olarak var olmaya devam etmektedir. Bu nedenle suçla ilgili farklı disiplinler tarafından farklı çalışmalar yapılmış, farklı bakış açılarıyla suç teorileri (biyolojik, psikolojik, sosyolojik, psiko-sosyolojik) ve suçu anlamaya yönelik bakış açıları (klasik ekol, neoklasik ekol, pozitivist ekol, kartografik ekol, ekolojik yaklaşımlar) geliştirilmiştir. Kentsel alanda işlenen suçlara ve bu suçlara maruz kalma korkusuna yönelik olarak; kırık camlar teorisi, rasyonel tercih teorisi, rutin aktiviteler teorisi, durumsal suç önleme teorisi, savunmasızlık (incinebilirlik/hassasiyet) teorisi gibi teoriler ve mağduriyet modeli, toplumsal düzensizlik modeli, sosyal kontrol modeli, medyanın etkisi modeli (sosyal problem perspektifi) gibi modeller yol gösterici olmaktadır (Doğan ve Sevinç, 2011, s.30, Yavuz, 2017, s-37-44).

Bu çalışmada suçun oluşumunda tek bir faktörün değil, birçok faktörün etkili olduğu bu nedenle sorunu bütüncül bir bakış açısıyla ele almak gerektiği ön kabulüyle hareket edilmiştir. Ancak bu çalışmanın konusu Türkiye’de kentsel alana özgü suçların neler olduğu, kentsel suçların artışının/azalışının nedenleri ve sonuçları, güncel suçla mücadele metotlarını tespit etmekle sınırlı tutulmuştur. Amaç durum tespiti yapmak, mecazi anlamda bir fotoğraf çekmektir.

1. Kentsel Suç

Genel olarak suç “törelere, ahlak kurallarına aykırı davranış”, hukuki olarak da “yasalara aykırı davranış” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2022, <https://sozluk.gov.tr/>). Oldukça basit ve anlaşılır bu tanımlamanın aksine suç oldukça geniş ve karmaşık bir olgudur. Suçun törelere ve ahlak kurallarına aykırı davranışlar ola-

rak tanımlanmasında toplumda var olan yazısız kurallara vurgu yapılırken aslında farklı kültürlerde farklı davranışların suç kabul edilebileceğini de göstermektedir. Bu kültürel farklılıkların yanı sıra suç teşkil eden faaliyet türleri, zamana ve mekâna göre de büyük farklılıklar göstermektedir (O'Flaherty ve Sethi, 2015). Önceki yıllarda suç kabul edilen bir eylem artık suç olarak değerlendirilmeye-bileceği gibi tam tersi de olabilir. Aynı dönemde bir eylem bir ülkede suç olarak nitelendirilirken bir başka ülkede suç olarak tanımlanmayabilir. Hatta aynı ülkenin farklı eyaletlerinde de farklılıklar olabilir. Her ne kadar kültürlere, zamana, mekâna göre farklılaşıyor olsa da sanayileşme döneminden sonra modern dünyada belirli davranışların evrensel boyutta suç kabul edilmesi genel kabul görmüştür diyebiliriz. Mala karşı işlenen suçlar, cinayet, tecavüz vb. (Conklin, 2006, s.9'dan aktaran Gökulu, 2010, s.210).

Kentlerin farklı din, dil, ırk ve davranış kalıplarına sahip insanların birlikte yaşamasına imkân veren ve belki de zorunlu kılan heterojen yapısı suçla ilişkisinin incelenmesini gerekli kılmaktadır. Kentlerdeki nüfus yoğunluğu toplumun birey üzerindeki sosyal kontrolünü zayıflatması suç oranlarının kentte daha fazla olmasının temel nedeni olarak görülebilir. Bu bağlamda kentsel suç kavramı, kentlerde suç oranlarının kırsal alana göre fazlalığını vurgulamaktadır. Bunun yanı sıra kentsel suç kavramıyla aslında kırsaldan kenti ayıran koşulların ürettiği suçlara vurgu yapılmaktadır. Gerçekten bazı suçların niteliği gereği kentlerde işlenmesi daha olasıdır.

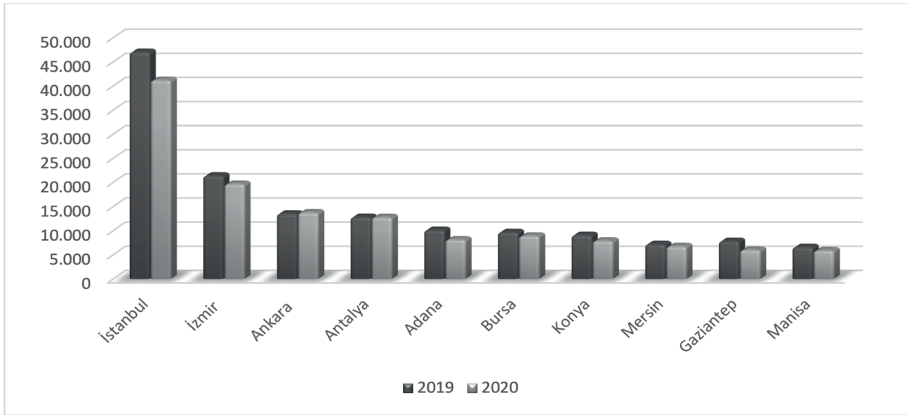
Suç yapısı gereği karmaşık bir olgudur bu nedenle suçun oluşumunu ve suç oranlarının artışını tek bir nedenle açıklamak indirgemeci bir yaklaşım olur. Kentler birçoğ nedenle suçlular için elverişli bir ortam olarak değerlendirilebilir ancak bu suç oranlarının artışı sadece hızlı, çarpık ve düzensiz kentleşmeyle ilişkilendirilemez. Ekonomik krizler, işsizlik, kültürel farklılıklar, etnik ve dini kimlik gibi birçoğ değişken sıralanabilir (Karasu, 2008, s.262). Kentte yaşamanın mali açıdan getirdiği yük ve zorlukların etkisiyle yaşanan ekonomik yetersizlikler, yoksulluk ve işsizlik oranının suçu etkilediği yönünde genel bir kanaat bulunmaktadır (Derdiman,2010, s.56). Ancak suç durumsal bir olgu olmadığından sadece bir nedenle ilişkilendirilerek incelenmeye çalışıldığında sürece etkisi olan pek çok neden gözden kaçırılacak ve doğru *çıkarımlara* ulaşmak mümkün olmayacaktır. Suç ve işsizlik birbiriyle ilişkilidir, işsizlik suçu anlamlandırmak için yapısal bir ölçek olarak kullanılabilir fakat suçun tüm nedenlerini ortaya koyan bir değişken değildir. Yani her işsiz insanın suça eğilimli olduğu yargısında bulunulamaz. Benzer bir ilişki suç ile aile yapısının bozulması arasında da vardır. Genel olarak ailenin varlığının çocuğu suçtan alıkoyan bir özelliği olduğu söylenebilir ancak suçlu alt kültüre sahip bir ailenin varlığı tam tersine bir etki yaratarak çocuğun suç işlemesine neden olan bir etken olabilir (Gökulu, 2010, s.215). Suça sürüklenen çocukların ailelerinin bu sürece etkisi de başlı başına bir araştırma konusudur. *Özellikle* gelişmekte olan ülkelerde sıkça tartışılan göç ve suç arasında kurulan ilişki de benzer niteliktedir. Göçle birlikte yaşanan uyum sorunları nedeniyle, göçmenlerin kentte hayata kalmak ve daha kolay yoldan gelir elde edebilmek için

yasa dışı yollara başvurma eğiliminde olduğuna yönelik tespitler yapılmaktadır. Göçün özellikle aileye ve dolayısıyla sosyal bağlara olan olumsuz etkisi sonucu ortaya çıkan *yabancılaşmayla suç ilişkilendirilmektedir* (Balcioglu vd, 2001, s.185'den aktaran Gökulu, 2010, s.221). Benzer tespitler sadece kırdan kente göç edenler için değil aynı zamanda dış göçlerle ülkeye sınır dışından gelenler için de yapılmaktadır. Hatta uluslararası metinlerde de gelişen dünya da yaşanan hızlı kentleşmenin, suç-sapma davranışlarının ve hukuksuzluğun artmasına neden olduğu tespiti yapılmaktadır (UN-Habitat, 2005, s.2-25). Elbette ki tespitler doğrudur ancak suçun karmaşık ve çok boyutlu yapısı göz önünde bulundurularak kent ve suç arasındaki ilişkiyi incelerken diğer faktörleri (suça eğilimi etkileyen kişisel özellikler, sosyo-ekonomik ve kültürel özellikler vb) göz ardı ederek genellemeler yapmamak gerektiği de açıktır.

Kentsel suç kavramı kentlerde suç oranlarının kırsal alana göre fazlalığını vurgulamaktadır. Sağlıksız kentleşmenin sonuçlarından kaynaklanan etkenler temel alınarak hareket etmek, birçok psiko-sosyal, sosyo-kültürel ve ekonomik faktörün bir sonucu olarak ortaya çıkan suç kavramını incelerken hatalı yargılara varılmasına neden olabilir. Ancak kabul etmek gerekir ki; bazı suçların niteliği gereği kentlerde işlenmesi daha olası olduğu gibi kentsel alan suçlular için birçok cazip özelliklere sahiptir. Dolandırıcılık, sahtecilik, zimmet, fuhuş, cinsel taciz, gasp gibi suçların *kentlerdeki oranı daha fazladır* (Gündüzöz, 2016, s.337) ve trafik suçları daha çok kentsel alana özgüdür. Heterojen ve kalabalık yapısı, zenginlik ve servetin kaynağı oluşu (Karasu, 2012, s.175); kent merkezlerinde işyerlerinin yoğun olması, toplumsal kontrolün zayıflığından kaynaklı olarak yakalanma riskinin azlığı (Gökulu, 2010, s.216) ve kentlerde daha iyi gizlenebilme imkânı olması vb. nedenler kentsel alanları suçlular için çekici hale getirmektedir.

Aşağıda yer alan Tablo 1'de Türkiye'de 2019 ve 2020 yıllarında (TÜİK'in kamuoyuyla paylaştığı en güncel veriler kullanılmıştır) ceza ve infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin suç işledikleri illere göre dağılımı görülmektedir. *Ülke genelindeki istatistikî veriler incelenerek ilk 10 il belirlenmiş* ve Tablo haline getirilmiştir. Tablo değerlendirilirken dikkat edilmesi gereken hususlardan ilki; kullanılan veriler hükümlü bilgileri baz alınarak elde edildiğinden suçun işlendiği tarihle ilgili bilgi vermemektedir. Yasal sürecin süresinin her davaya göre farklılık gösterebileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca bu veriler faili tespit edilmiş ve yasal takibi yapılmış suçlara ilişkindir. Faili bulunamamış suçlar ya da suç olarak değerlendirilebilecek ama hakkında hukuki süreç başlanmamış suçların da var olduğu bilinmektedir. Bir diğer husus; kullanılan verilerin işlenen suç sayısı değil, suçlu sayısı olduğudur. Bir kişi birden fazla suç işlemiş olabileceği gibi, bir suçun birden fazla faili de olabilir. Bu hükümlülerin işlediği suçlar; öldürme, yaralama, cinsel nitelikli suçlar, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma, hakaret, hırsızlık, yağmacılık, dolandırıcılık, uyuşturucu veya uyarıcı madde imalatı ve ticareti, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanma ve satın alma, sahtecilik, kötü muamele, zimmet, rüşvet, kaçakçılık, trafik suçları, orman suçları, ateşli silahlar

ve bıçaklarla ilgili suçlar, İcra İflas Kanununa muhalefet, Askeri Ceza Kanununa muhalefet, tehdit, mala zarar verme, görevi yaptırılmamak için direnme, ailenin korunması tedbirine aykırılık ve diğer suçlar olarak sınıflandırılmıştır. Suç oranlarındaki artışı değerlendirebilmek için 5 ya da 10 yıl öncekilerle günümüze en yakın tarihteki verilerin karşılaştırılması çok daha farklı tespit yapmaya olanak sağlayabilirdi ancak TÜİK verilerindeki kısıtlılık bu tür değerlendirmeye imkân vermemiştir.

Tablo 1. Ceza ve İnfaz Kurumlarında Bulunan Hükümlülerin Suçun İşlendiği İllere Göre Dağılımı (Kaynak:- TÜİK, www.tuik.gov.tr. 'den ulaşılan tüm illere ilişkin detaylı istatistiki bilgiler içeren tablodan sadece gerekli olanlar seçilerek Tablo haline getirilmiştir.)

Tablo incelendiğinde, belirgin şekilde göze çarpan veri tabloda yer alan Ankara hariç tüm illerde 2019 yılında 2020 yılından daha fazla suç işlenmiş olduğu ve *İstanbul'da suç işlenme sayısının kendisini takip eden İzmir'in neredeyse iki katı* olduğudur. 2020 yılı nüfus verileri incelendiğinde İstanbul'un nüfusu (15.462.452), *İzmir'in nüfusunun 3,5 katından daha fazladır*. İlk bakışta suç ve nüfus arasında bir bağlantı kurmak mümkün gibi görünse de illerin nüfusa göre sıralamasıyla suçun işlenme sayılarına göre yapılan sıralama örtüşmediği de görülmektedir. Ancak daha önce de belirtildiği üzere tabloda kullanılan veriler suçun işlendiği tarihi içermediğinden *söz konusu yıllardaki nüfus bilgileri ile ilişki kurulması çok da bir anlam ifade etmemektedir* (2020 yılı nüfus sayımına göre, nüfus yoğunluğuna göre ilk 14 il şöyle sıralanabilir: İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Antalya, Adana, Konya, Şanlıurfa, Gaziantep, Kocaeli, Mersin, Diyarbakır, Hatay, Manisa). Suçların işlendiği tarihlerle; kentlerin nüfusu, kentleşme oranları ve kentleşme hızları hep birlikte değerlendirildiğinde çok daha anlamlı sonuçlar elde edilebileceği öngörülebilir. Yukarıda Tablo 1 ile ilgili yapılan değerlendirmeler suç ve suçluya ilişkin çalışmalarda gerekli verilere ulaşmakta yaşanan zorlukları, kısıtlılıkları ve ayrıca suçun karmaşık yapısından kaynaklı olarak multidisipliner çalışmalar yapılması gerektiğine yönelik değerlendirmeleri doğrular niteliktedir.

Türkiye’de yapılan çalışmalarda genellikle kentsel kimliğin oluşumuna, yapısına ve dönüşümüne etki eden kentin *büyüklüğü*, nüfus yoğunluğu, kentleşme hızı, kentin aldığı ve verdiği göç vb. dinamiklerin suçla olan ilişkisi üzerinde durulmuştur. Söz konusu dinamiklerin kentsel alanda meydana gelen suça etkisi artış/azalışlar ve suçların nitelikleri göz önünde bulundurulurken incelenmiştir. Yapılan çalışmalar daha çok kırdan kente göç üzerine yoğunlaşmış olsa da günümüzde kentsel alanda varlığıyla inceleme konusu olan geçici koruma statüsündeki yabancılar da suçla ilişkili çalışmalara konu olmaya başlamıştır.

2. Kentsel Güvenlik ve Güvenli Kent

Güvenlik, TDK tarafından “toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumu, emniyet” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2022, <https://sozluk.gov.tr/>). Bu tanımlamadan hareketle kentsel güvenliği ya da kent güvenliğini kentsel yaşamın aksamadan yasalara uygun bir şekilde yürütmesi, kenttaşların kentsel mekanlarda korkusuzca yaşayabilmeleri ve kendilerini kentte emniyette hissetmeleri olarak tanımlayabiliriz. Kaypak (2016, s.42) kentsel güvenliği, kentte yaşayanların kent sınırları içerisinde yerine getirilmesini bekledikleri bir talep olarak görür. Kentte yaşayanlar, kentsel yaşamlarına ilişkin ihtiyaçlarını karşılarken ve ilişkilerini gerçekleştirirken bunu güvenlik içinde yapabilmelidir.

Kentlerin güvenliği, güvenli kentler tarih boyunca bir medeniyet ölçütü olarak görülmüştür. Bu nedenle kent yaşamını düzenleyebilmek için belirlenen kurallar ve yasalar temel belirleyici olmuştur. 20. yüzyılda, medeniyetin ve gelişmenin ölçütü, “insan hakları” kapsamı içinde yer alan “kentli hakları” ekseninde şekillenmiştir ve buna bağlı olarak da kentsel güvenlik çağın anlayışına göre şekillenmiştir (Aksoy, 2007, s.11). Avrupa Kentsel Şartı’ndaki kentsel haklardan birisi de güvenlik hakkıdır. Kentli, mümkün olduğunca suç, şiddet ve yasa dışı olaylardan arındırılmış emin ve güvenli bir kentte yaşama hakkına sahiptir (Council of Europe, 1992). Kentlilerin güvenli bir kentte yaşayabilmesi için alınan tedbirler, kişilerin özgürlüklerini sınırlandıracak nitelikte olmamalıdır. *Özgürlük-güvenlik ilişkisinde* güvenlik kaygısı özgürlüklerin önüne geçmemeli, iki kavram arasında sürekli bir dengenin sağlanması gerekmektedir.

Güvenlik bireylerin temel gereksinimidir ancak özgürlük de başka bir temel gereksinimidir. Bu nedenle kentsel güvenliği sağlamak ve suçu önlemek için bireysel özgürlüklerin ihlal edilmesi temelde oluşturulmak istenen toplumsal bütünleşmenin sağlanılmasından ziyade bireylerin kente bağlılığının azalmasına bile neden olabilir. Kentsel güvenliğin sağlanabilmesi için suçu önlemeye yönelik stratejiler gereği konulan yasaklarla bireysel ve kente ait özgürlükler arasında hassas bir denge vardır. Bu nedenle kentleri güvenli hale getirmek için yapılan çalışmalarda bu hassas denge her zaman gözetilmelidir. (Gökulu, 2010, s.211).

3. Suça Maruz Kalma Korkusu ve Güvensizlik Hissi

Suçta maruz kalma korkusu çok boyutlu bir sorun olarak, 1960'lı yıllardan itibaren sosyal bilimler literatüründe tartışılmaya başlanmıştır. Kentlerin en önemli problemlerinden biri suç; kentlilerin en önemli korkularından biri de suça maruz kalma korkusudur diyebiliriz. Kentsel alanlarda suça maruz kalma korkusu, suçun kendisi kadar önemli bir sorundur. Suça maruz kalma korkusu ve suç korkusu farklı iki kavramdır. Suç korkusu, suça karşı duyulan korkuyu, suça maruz kalma ya da suç mağduriyeti korkusu ise suçun yol açtığı her türlü olumsuz sonuçtan korkma durumunu ifade etmektedir (Yavuz, 2019, s.31-32). Kavramsal açıdan zaman zaman karıştırılan her iki kavram da kentsel yaşamın *güvenliği bakımından* oldukça önemlidir.

Tüm dünyada büyük kentlerin “suç” ve “güvensizlik” ile ilişkilendiriliyor oluşu, kentlerin güvensiz mekanlar olduğu algısını güçlendirmektedir. Bunun sonucunda kentlerdeki güvenlik sorunu ve suç ekonomik ve fiziksel olarak kenti ve kent ekonomisini olumsuz yönde etkilemesinin yanı sıra toplumda kentsel mekanların güvensiz olduğu hissini ve suça maruz kalma korkusunun artmasına neden olmaktadır (Ataç, 2007, s.16). Sosyal problem perspektifi, kamuoyuna yansıyan olayların, toplum tarafından algılanma şeklinden kaynaklandığına vurgu yapmaktadır (Yavuz, 2019, s.43). Bu nedenle teori medyanın önemine odaklanırken buna günümüzde sosyal medyanın etkisi de eklenebilir. Bu bağlamda kentlerde suç oranlarının artması, yeni suç türleri ve bunlarla ilgili kamuoyunda yer alan haberler suça maruz kalma korkusuna temel teşkil etmektedir.

Yüksek düzeyde suç mağduru olma korkusu ya da güvensizlik hissi taşıyan bireylerin, genellikle kentlerin sosyal bakımdan düzensiz bölgelerinde yaşıyor oluşu, bu tür duyguların kişinin içerisinde bulunduğu mekânla ve yaşam çevresiyle ilişkili olduğunu göstermektedir (Irmak ve Balkanlıoğlu, 2013, s.87). Yani bireylerin fiziksel çevrelerinin niteliği ile sahip oldukları güvenlik duygusu ve suç korkusu arasında bir ilişki vardır. Kentlerde güvensizlik hissi yaşanmasına neden olan faktörler şöyle sıralanabilir: Birçok kişi için korkutucu olarak nitelendirilebilecek karanlık, izbe, ıssız, kontrolsüz alanlar, terk edilmiş ve harabeye dönmüş bakımsız evler, sokak çetelerinin varlığı, halka açık alanlarda gruplar halinde yasaklı madde ve alkol kullanımı (Şahin, 2016, s.107).

Bu bağlamda suçun oluşumunda düzensizliğin etkisine dikkat çeken *kırık camlar teorisi* ve yapılacak fiziksel ve çevresel düzenlemeler ve alınacak tedbirlerle suç işlenmesine uygun ortamların ortadan kaldırılmasına vurgu yapan durumsal suç önleme teorisi önemlidir. Kırık cam teorisine göre, camları kırık bir binanın oluşturduğu sahipsizlik, denetimsizlik, kontrolsüzlük hissi suç işlenmesine teşvik edici etkiye sahiptir. Bu nedenle eğer binanın camları onarılmazsa, diğer camlarının da kırılması kaçınılmazdır ve bu tür küçük suçlar daha büyük suçlara neden olabilecektir (Wilson ve Kelling, 1982'den aktaran Yavuz, 2019, s.30). Durumsal suç önleme, suç için gerekli fırsatların azaltılarak mevcut çevre-

nin mümkün olduğunca sistematik ve kalıcı bir şekilde yönetimi, tasarımı veya değiştirilmesini içeren önlemlerin bir araya getirilmesidir (Clarke, 2015, s.81).

Bireylerin kentsel mekânda saldırıya ve tacize uğrama, *gasp edilme* ve kapkaç mağduru olma ya da bir başkasına karşı işlenen herhangi bir suça tanık olma gibi suç korkuları; toplumda en az suç olayları kadar *önemli* bir endişeye neden olmaktadır. Bu korkuların neden olduğu sosyal maliyetlerin yanı sıra özellikle kentlerde suç korkusuna neden olan alanlardaki girişim ve yatırımlar üzerindeki olumsuz etkisi ekonomik sorunlara da neden olmaktadır (Yılmaz, 2005). Suça maruz kalma korkusuyla alınan bazı kararlar (ev-iş arası seyahatlerde tercih edilen güzergâhın ya da alış-veriş amacıyla seçilen cadde ve sokakların değiştirilmesi gibi) kentlilerin günlük yaşamını etkilemesinin yanı sıra söz konusu alanlarda hizmet sunan ticari girişimcilerin de zarar görmesi gibi birçok doğrudan ve dolaylı olumsuz sonuçlar doğurmaktadır (UN-Habitat, 2005).

Kentli hakları açısından, kentsel hayatta yeterli güvenlik önlemlerinin alınması ve psikolojik olarak güven duygusu hissetmenin sağlanması gereklidir. Kenttaşların güvenliği sağlanmadan ve suç korkusu azaltılmadan kent hakkından söz edilemez. Bu açıdan kentsel güvenlik, bir kentin olmazsa olmazıdır (Kaypak, 2016, s.45). Bir kentin kent özelliği kazanabilmesi için o kentin tüm kenttaşlar için güvenli bir ortam olması ve kenttaşların bunu hissetmesi hatta emin olması gerekir.

Kent yaşamında güven duygusunun azalması ve artan güvenlik kaygıları güvenlikli sitelerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Kentte kendilerini güvende hissetmek isteyen kentlilerin aşırı güvenli, yüksek duvarlarla çevrilmiş sitelerde yaşamayı tercih etmesiyle birlikte kentsel mekândan yalıtılmış güvenlik adaları oluşturulmaktadır. Bu sitelerin içinde yaşayanlar için güven duygusu temin edilmiş olsa da hem kentsel mekânda ayrılmaya neden olmakta (bu ayrışmanın da suç eğilimini artırıcı etkileri olduğu yönünde tespitler bulunmaktadır) hem de bu sitelerin dışında kalan alanların daha güvensiz olduğu izlenimini arttırmaktadır.

Mağduriyet teorisi (Yavuz, 2019, s.37, Karakuş, 2013, s.3-4); daha önceden mağduriyet yaşamış ve suça maruz kalmış bireylerin deneyimledikleri mağduriyetin etkisiyle orantılı bir şekilde korku geliştirdiklerine ve bu bireylerin toplumun geri kalan diğer bireylerden daha fazla korku yaşayacaklarını öngörmektedir. Yakınlarında mağdur olmuş kişiler olan bireylerin de dolaylı olarak bu mağduriyeti yaşamış olması nedeniyle benzer bir korku duyacakları düşüncesini temel almaktadır. Kendisinin suça maruz kalma konusunda savunmasız olduğunu düşünen bireyler diğerlerine göre daha fazla korku hissedebilecektir. Bu bağlamda kentsel mekânda suça maruz kalma riski de korkusu da özellikle dezavantajlı gruplar yani kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve engelliler açısından daha da önem kazanmaktadır. Bu nedenle literatürde özellikle bu dezavantajlı kesimlere yönelik araştırmalara ağırlık verildiği de görülmektedir.

Rutin aktiviteler teorisi, suçun sebebini açıklamasını yaparken aynı zamanda suça maruz kalma korkusuna zemin hazırlayan koşulları da açıklar. Bu teoriye

göre, suçun gerçekleşmesinde etkili olan faktörler şunlardır (Yavuz, 2019, s.38); motive olmuş suçlu, uygun hedef ya da hedeflerin varlığı, suçtan korunmak için gerekli olan önlemlerin alınmamış olması. Bu teori, gündelik yaşamda alınacak tedbir ve düzenlemelere önem vermesinin yanı sıra söz konusu hedef ya da hedefler olarak kabul ettiği potansiyel mağdurlara da sorumluluk yüklemektedir. Hatta temel görevi potansiyel mağdurlara vererek, suçlular tarafından kolay hedef olarak görülmemeleri için gerekli dikkati göstermeleri gerektiğine vurgu yapılmaktadır (Kızmaz, 2005:170).

4. Kentsel Suçlarla Mücadelede Yapılan Çalışmalar

Genel olarak, suç oranlarındaki artış, günümüze kadar uygulanan mücadele politikalarının çok da başarılı olmadığını ortaya koymaktadır. Kentsel alanda işlenen suçların önlenmesine yönelik yapılacak çalışmalarda, alınacak tedbirler ve üretilen stratejiler açısından yol gösterici olabilecek farklı teoriler bulunmaktadır. Suç olgusunu açıklamak için geliştirilen ilk kuramlar olan geleneksel suç kuramları, suçu sınırlı değişkenler ekseninde çözümlenmektedir (Kızmaz, 2005, 150). Klasik kriminoloji anlayışının suçu engellemek için tercih ettiği en etkili yöntem suçlulara verilecek cezadır. Bunun uygulanabilmesi için suçun gerçekleşmiş olması gerekmektedir. Yani yetkili ve ilgili makamlar ancak suç teşkil eden faaliyet gerçekleştikten sonra devreye girmektedir. Günümüzde ise suçla mücadelede, henüz suç gerçekleşmeden önlemenin gerekliliği genel kabul görmüştür. Buna bağlı olarak da suç kavramının ve suçun gerçekleştiği mekânın farklı disiplinlerce incelenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda güncel suç kuramlarının büyük ölçüde, bütünlük veya tümleşik suç kuramları olduğu, çok sayıda kuram veya kuramlara ilişkin varsayımların sistematize edilerek modeller oluşturduğu söylenebilir (Kızmaz, 2005,150). Bu teorilerin doğru tespitleri ve önerileri olmakla birlikte bazı zayıf kaldıkları noktaları olduğu ya da eleştirilebilecek unsurları da içerdikleri literatürdeki çalışmalardan anlaşılmaktadır. Bu nedenle etkin bir suçla mücadele gerçekleştirebilmek için tüm teorileri ve farklı disiplinlerin yaptığı tüm çalışmalarını göz önünde bulundurarak programlar oluşturmak bir gereklilik haline gelmiştir.

Bu incelemeler ışığında kentsel mekânda işlenmesi muhtemel suçları engelle-yebilmek için yeni alternatif yöntemler geliştirilmiştir. Suçla ilişkili her disipline belirli roller veren ve kentsel mekânda gelişen suçla müdahale etmede belirlenen her paydaşın söz sahibi olduğu disiplinler arası çalışmaların esas alındığı güvenlik programları uygulanmaya başlamıştır (Ataç ve Gürbüz, 2009, s.31). Bu programların dayandığı temel güvenlik politikaları da belirlenmiştir.

Birleşmiş Milletlere göre, suç ve şiddeti önlemeye yönelik politikalar şöyle sıralanabilir: (UN, 2007, s. 96'dan aktaran Gündüzöz, 2016, s.348-349).

- Kentsel güvenliği ve emniyeti etkili kentsel planlama, tasarım ve yönetim esaslı uygulamalarla artırmak
- Kentsel güvenlik ve emniyeti artırmaya yönelik toplum temelli yaklaşımlar

- Resmi ceza adalet sistemi ve politikalarını güçlendirmek
- Risk faktörlerinin azaltılması
- Şiddetle sonuçlanması muhtemel çatışmalara, daha çatışma yaşanmadan şiddet içermeyen çözümler üretilmesi
- Şiddet ve suçun ortaya çıkmasını doğuran sorunları ortadan kaldırmak için halkın, grupların ve toplulukların kabiliyetlerini artırarak, sosyal sermayeyi güçlendirmek

1.1. Türkiye’de Kentsel Suçlarla Mücadelede Yapılan Çalışmalar

Kentlerin siyasal, ekonomik ve toplumsal yapısındaki değişimlere koşut olarak suçla mücadele etmek için; suç henüz meydana gelmeden önlemeye yönelik uygulamalar önem kazanmıştır. Yaşanan değişimlere uygun bir şekilde kolluk kuvvetlerinin faaliyetlerinde de farklı yaklaşımların kullanılması bir gereklilik haline gelmiştir. Tüm dünyada kentlerdeki güvenliği sağlamak için farklı yöntemler kullanılmaya başlanmıştır. Bu bağlamda emniyet teşkilatında tecrübe edilen en önemli yöntemlerin başında Toplum Destekli Polislik uygulaması gelmektedir (Haklı, 2018, s.11). Birleşmiş Milletlerin de suç ve şiddeti önlemeye yönelik politikalar önerilerine yer alan ve halkın da güvenliğinin sağlanması sürecine dahil edildiği *Toplum Destekli Polislik Projesi*, Türkiye genelinde, 2006 yılında uygulamaya konulmuştur. Bu bağlamda, suç önleme ve suçtan korunma konusunda kentliler bilinçlendirilmektedir. Toplum destekli polislik uygulamalarıyla, güvenlik hizmetlerine toplumsal katılımın ve desteğin sağlanması, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütlerini de bu hizmetlere dahil edilmesi sağlanarak, suçla mücadelede toplumsal taleplerin ve beklentilerin temel eksene oturtulması hedeflenmektedir (Ataç ve Gürbüz, 2009, s.37).

Toplum Destekli Polislik kapsamında değerlendirilebilecek “Komşu Kollama Projesi”, özellikle kentsel ortamda suça yönelimdeki etkileri sıkça gündeme getirilen yabancılaşma ve yalnızlaşmanın önüne geçilerek sosyal kontrolün sağlanması hedeflenmektedir. Türk toplumundaki önemi yadsınamayacak mahalle yaşamını canlı tutmak, kenttaşların çevrelerindeki olaylara karşı duyarlılığını arttırmak, suça maruz kalma korkusunu azaltmak ve Anadolu kültüründe de var olan yardımlaşma kavramını canlı tutarak halkın kentsel güvenliğinin sağlanması sürecine katılımını sağlamak amacıyla Türkiye’nin birçok kentinde uygulanmaya başlanmıştır.

Yaşanan teknolojik gelişmelerle birlikte her şey elektronikleşirken suç da elektronik hale gelmiş ve devletin de gerekli denetimleri teknolojik imkanları kullanarak gerçekleştirmesi zorunluluğu doğmuştur (Yılmaz, 2006). Dünyada Close Circuit Television (CCTV), Türkiye’de ise Mobil Elektronik Sistem Entegrasyonu (MOBESE) veya Kent Güvenlik ve Yönetim Sistemi (KGYS) olarak adlandırılan kamusal alanlardaki kamera sistemleri, devletlerin *güvenliği ve kamu düzenini sağlama gerekçesiyle kullandığı* araçlardan biridir. MOBESE; potansiyel suçlular için caydırıcı olması, suç mağduru olma riski taşıyan insanlar için farkındalık oluşturmasının

yanı sıra suç işlenirken failerin olay anında yakalanması, suç sonrasında olaylarının aydınlatılması ve suçluların tespiti gibi konularda kolluk kuvvetlerine suçla mücadele ederken daha etkin ve hızlı davranma kabiliyeti sağlama konusunda katkı sağlamaktadır. Ayrıca güvenlik görevlilerinin denetiminin sağlanması konusunda da faydalanılmaktadır (Derdiman ve Tataroğlu, 2016, s.256).

Teknolojik uygulamalarından bir diğeri olan Coğrafi Bilgi Sistemlerine (CBS) bağlı suç analizlerinin, suçun gelişimini takip etmede kullanılması da oldukça önemlidir. Suç verileri ile yapılan analizlere göre belirlenen, sıklıkla ve yüksek oranda suç işlenebileceği öngörülen, yılda en az birkaç kez suç işlenen ve kentliler tarafından sakınılan yerler olarak tanımlanan kentsel mekanlar, *sıcak noktalar* (*hot spots*) olarak belirlenmekte ve özel olarak takip edilmektedir (Ataç ve Gürbüz, 2009, s.34).

Sonuç

Suç tek bir nedene indirgenemeyecek kadar karmaşık bir yapıya sahiptir ancak sağlıklı kentleşme sürecinde ortaya çıkan olumsuzluklarla ilişkisi de açıktır. Genel olarak kentsel suçu etkileyen faktörler sosyo-kültürel, ekonomik, demografik ve mekânsal özelliklerine göre gruplandırılarak açıklanmaktadır. Suç oranlarının genel olarak kentsel alanlarda artış gösterdiği genel kabul görmekte birlikte belli farklılıklar olduğu da görülmektedir. Kentlerin birbirlerinden farklı özelliklerinin ve yapılarının etkisiyle kentlerin suç konusundaki gelişim eğrileri farklılaşmaktadır. Bazı kentlerde suç oranları hızla artarken, bazılarında azalmakta ya da her kentte aynı oranda artmamaktadır. Kentlerin nüfus büyüklükleri, kentlerin kentleşme oranı, kentlerin gelişmişlik sırası, illere göre kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hâsılanın miktarı, kentlerin nüfus yoğunluğu, göç almaları/vermeleri ve göç hızları ile suç oranları arasında anlamlı bir ilişki olduğu genel kabul görmektedir.

Kentsel güvenliğinin sağlanması ve suçla daha etkin bir mücadelenin gerçekleştirilebilmesi için, suç olgusu bütüncül bir yaklaşımla; yapısal, toplumsal, bireysel ve mekanla ilgili faktörlerin her biri göz önünde bulundurularak değerlendirilmeli ve bu değerlendirmeler ışığında çözüm önerileri üretilmelidir (Düzgün 2007, s.10). Sadece suç işlendikten sonra suçluların cezalandırılması suçla mücadelede yeterli olmamaktadır. Bu nedenle suçun önlenmesine yönelik stratejilere ağırlık verilerek hareket edilmeli, bunun için insanların suç işlemesine neden olan şartlar tespit edilerek ortadan kaldırılmaya çalışılmalı ve buna ek olarak gerekli teknolojik donanımlarla birlikte kentin fiziksel şartları iyileştirilmelidir.

Suç oranlarındaki artışa koşut olarak suçla mücadelede kullanılan taktik ve teknikler de değişmektedir. Kentsel güvenliğinin sağlanabilmesi ve suçla mücadelede etkili ve başarılı olunabilmesi için teknolojik gelişmeler ve dünya uygulamaları da takip edilerek hareket edilmelidir. Bu bağlamda akıllı kent uygulamalarının yaygınlaştırılması birçok farklı amaca hizmet etmekle birlikte kentsel güvenliğinin sağlanabilmesi açısından da önemlidir.

Kentsel yaşamda, yaşam kalitesinin arttırılabilmesi için kentlilerin kendilerini güvende hissedebilmesi önemlidir. Temelde halkın güvenliğinin sağlanması devletin görevi olsa da kaliteli güvenlik hizmeti verilebilmesi için toplumla bütünleşen ve toplum tarafından desteklenen uygulamalar yaygınlaştırılmalıdır. Bir kentsel hizmet olarak güvenlik hizmetlerine halk katılımının sağlanması, kentlilerin aidiyet hissini arttırdığı gibi kentsel suçlara neden olarak görülen kentsel uyumun sağlanabilmesine de yardımcı olacaktır. Kentsel güvenliği sağlamak, sadece kolluk kuvvetlerini ilgilendiren bir süreç değildir. Kentlerin heterojen yapısına rağmen, bireylerin kentsel mekanlarda kendilerini güvende hissetmelerinin sağlanabilmesi için toplumsal ve siyasal aktörlerin, kamu kurumları ile sivil toplum kuruluşlarının iş birliği ile soruna yaklaşılması gerekmektedir.

Kentsel alanda suça maruz kalma korkusu ve güvensizlik hissiyle mücadele, suçla mücadele kadar önemlidir. Kentsel alanların güvenli olması ve toplumda kentsel alanların güvenli olduğu algısının sağlanması gerekmektedir. Kentsel alanda, suça maruz kalma korkusu ve güvensizlik hissi daha çok dezavantajlı kesimleri etkilemektedir. Bu nedenle basit gibi görünen ancak özellikle dezavantajlı kesimler için oldukça önem arz eden ayrıntılar kentsel planlama ve tasarımda göz ardı edilmemelidir. Metruk binaların, çöküntü alanlarının ve terkedilmiş kentsel mekanların ıslah edilmesi, geceleri sokakların, otopark alanlarının ve ıssız bölgelerin aydınlatmasının arttırılması, gece saatlerinde toplu taşıma araçlarının duraklarının bu dezavantajlı grupların istek ve taleplerine göre düzenlenmesi gibi uygulamalar bile suça maruz kalma korkusunun ve güvensizlik hissini azaltmasına katkı sağlayabilecek uygulamalardır. Buna ek olarak trafik güvenliğinin sağlanıp trafik suçlarının önlenmesine yönelik yaya, bisiklet ve çocuk dostu kent uygulamalarının yurt dışındaki örnekleri (Hollanda'daki Woonerf, İngiltere'deki "Home Zone", Hackney Play Streets, Victoria Walks, Kerbcraft gibi) incelenerek Türkiye'de benzer uygulamaların gerçekleştirmesi de kentsel alanda güvenliğin sağlanabilmesi açısından etkili olacaktır.

Kaynakça

- Aksoy, E. (2007). Suç ve güvenli kent yaklaşımı. *TMMOB Mimarlar Odası Bülteni; Kent ve Suç Dosyası*, Bülten.55, Kasım-Aralık, Ankara, ss. 11-16.
- Ataç, E. (2007). Suçun kentsel mekandaki algısı "güvensizlik hissi. *TMMOB Mimarlar Odası Bülteni; Kent ve Suç Dosyası*, Bülten.55, Kasım-Aralık, Ankara, ss.16-24.
- Ataç, E. ve Gürbüz, D. (2009). Kentsel mekânda gelişen suça müdahale etmede disiplinler arası güvenlik politikaları. *Polis Bilimleri Dergisi*, 11(1), ss. 25-46.
- Clarke, R.V. (2015). *Durumsal (fiziki tedbirlerle) suç önleme*. (çev. Serkan Altuntop), Suçla Mücadele ve Güvenlik-Klasik ve Çağdaş Metinler, (Ed. Serkan Altuntop), Siyasal Kitabevi: Ankara, ss.81-138.
- Council of Europe (1992). European Urban Charter, Conference of Local and Regional Authorities of Europe (CLRAE) on 18 March 1992, a Session held during the annual Plenary Session of the CLRAE (17-19 March 1992, Strasbourg), https://rm.coe.int/168071923d.#P12_317.

- Derdiman, R.C. (2010). Kentleşmenin suçta etkisi ve kentlilerin suçla mücadelesinin sosyal ve hukuki boyutları, *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 19 (3), ss.49-73.
- Derdiman, R.C., ve Tataroğlu, N. (2016). Devlet gazetimi ile insan haklarının uyumlaştırılması sorunu ve çözüm önerileri. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(1), ss.247-294.
- Doğan, H.İ., Sevinç, B. (2011). Suç teorileri ve şehir güvenliği: Bitlis iliyle ilgili genel bir değerlendirme. *Polis Bilimleri Dergisi*, 13(4), ss.27-54.
- Düzgün, Ş. (2007). Suç olgusuna teorik yaklaşımlar ve disiplinlerarasılık, TMMOB Mimarlar Odası Bülteni; Kent ve Suç Dosyası, Bülten.55, Kasım-Aralık, Ankara, ss. 4-10.
- Es, M. ve Ateş, H. (2004). Kent yönetimi, kentleşme ve göç: sorunlar ve çözüm önerileri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi* Sayı:48, ss. 205-248
- Gökulu, G. (2010). Kent güvenliği kentleşme ve suç ilişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24(1), s.209-226.
- Gündüzöz, İ. (2016). Türkiye ve dünyada güvenli kent yaklaşımı: kentsel güvenlik mi? güvenli kent mi?. *Türk İdare Dergisi*, Sayı:483, ss.335-370.
- Haklı, S.Z. (2018). Kent güvenliğinde cemaatleri/toplulukları harekete geçirmek: komüniteryanizm ve toplum destekli polislik. *İdealkent*, 9(23), ss.8-30.
- Irmak, F. ve Balkanlıoğlu, M.A. (2013). ABD'deki suç korkusunun sosyo-demografik analizi. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 8(3), ss. 85-101.
- Karasar, N. (2014). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel.
- Karakuş, Ö. (2013). Suç korkusunun sosyolojik belirleyenleri: sosyal sermaye mi? sosyal kontrol mü? *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), ss.1-19.
- Karasu, M.A. (2008). Türkiye'de kentleşme dinamiklerinin suçta etkisi. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 57(4), ss.255-281.
- Karasu, M.A. (2012). Kent kültürünün suçta etkisi -Şanlıurfa örneği. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 20(2), ss.71-103.
- Kaypak, Ş. (2016). Kentsel bir sorun olarak kentsel güvenlik , *The Journal of Academic Social Science*, 4(33), ss. 35-50.
- Kızmaz, Z. (2005). Sosyolojik suç kuramlarının suç olgusunu açıklama potansiyelleri üzerine bir değerlendirme, *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(2), ss. 149-174
- O'Flaherty, B. and Sethi, R. (2014). Urban crime. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2467297> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2467297>
- Şahin, D. (2016). Kent güvenliği algısı ve suç korkusu. 4. *Uluslararası Kentsel ve Çevresel Sorunlar ve Politikalar Kongresi*, İstanbul, ss.105-11.
- Türk Dil Kurumu (2022) Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/> , (E.T. 01 Ekim 2022)
- United Nations-Habitat (2005). The Safer Cities Programme; Making Cities Safer From Crime, UN-Habitat (United Nations Human Settlements Programme) Publishes, Nairobi-Kenya, ss.2-25.
- Yavuz, Y. (2019). Suç mağduru olma korkusuna sosyolojik bir bakış. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 4, ss.28-52
- Yılmaz, G. (2006). Suç ve mekân: suçun temsili üzerinden düşünceler. *Mimarlık*, Sayı:328, <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=46&RecID=1108>.